

Många viktiga steg till

Att välja rätt växter till rätt plats och dessutom säkerställa en kostnadseffektiv skötsel är inte alltid högt prioriterat. Till skillnad från till exempel hårdgjorda ytor och murar, engageras sällan externa besiktningsmän eller annan kompetens för att kontrollera växtval och växtbäddar, eller för att göra en mottagningskontroll vid leverans. Något som kan få dyrbara konsekvenser i skötselvedet i många år efteråt.

av Florence Oppenheim

DET FINNS FÖRSTÅS kompetenta beställare, projektörer, växtleverantörer och entreprenörer, som är medvetna om problemet och har den kompetens som behövs för att välja rätt växter och se till att de planteras korrekt. Men det finns också de som brister i kompetens, eller kanske framför allt, projekt där det saknas ett helhetstänk och någon som ansvarar för projektet hela vägen in i en skötsel fas.

– Tyvärr händer det alltför ofta att växter enbart väljs utifrån estetiska motiv, utan tanke på att planteringen ska skötas under de närmaste 25 åren, säger Göran Andersson som är besiktningsman.

Han nämner träd som inte får plats utan måste beskäras oftare än vanligt för att inte störa gång- och cykeltrafik. Planterar man för små buskar i en plantering, gynnar

den öppna jorden ogrästillväxten, för stora eller för höga buskar skymmer sikt från en lägenhet eller skuggar andra växter som behöver sol.

– Det finns bra lösningar men det krävs kunskap om växter och hur de utvecklas för att kunna förutse behovet av skötsel. Problemen skulle kunna undvikas om man ser till att alltid ha med någon skötselkundig person redan i projekteringsstadiet.

VÄXTBÄDDARNA ÄR ETT annat vanligt problem som besiktningsmän stöter på vid en slutbesiktning.

– De som kör maskinerna behöver en instruktion om hur de ska gå tillväga. En växtbädd ska ha en mjuk yta, men eftersom många maskinister jobbar med hårdytor i första hand, vill de gärna göra även

växtbäddar släta och jämna. Och då trivs inte växterna, enligt Göran Andersson.

Ska man schakta bort 40 centimeter, drar man skopan på marken så att det bildas ett plant men hårt skikt. Växtbädden bör åtminstone bestå av 20 centimeter lucker schaktbotten, vilket innebär att man då måste lyfta upp och lägga tillbaka 20 centimeter, utan att trycka till och köra på det så att det blir hårt.

Vid utläggning av växtbädden är det viktigt att man inte packar den.

– Det löser man bäst genom att ”sprätta” tillbaka jorden med skoppspetsen. Det är inte så noga att det blir helt plant. Dessutom ska man alltid bygga 5–7 centimeter över aktuell nivå, och inte köra på det, för att det ska finnas mån att ”sätta” sig. På stora gräsmattor måste man använ-

god etablering av växter

da maskiner med lågt marktryck och helst inte köra alls.

Det vanligaste felet är att man lägger i släta skikt med olika material, med blanka ytor emellan. Då får både rötter och vatten svårt att ta sig igenom de olika skikten och växten får svårt att etablera sig.

Rätt jord är naturligtvis också en förutsättning.

– Ibland tas inte tillräckligt med jordprov vid leverans för att se att man har fått den jord man har beställt.

NÄR VÄXTERNA SKA beställas, är Göran Anderssons råd att inte bara tänka på de fysiska kvaliteterna utan även de genetiska, så att man vet vad det är man köper, till exempel genom att välja E-plantor.

– Tillväxten blir bättre med växter som redan är anpassade till förhållandena i vårt klimat. Köp kvalitet och kontrollera att

du får den kvalitet du har beställt. Vem som helst som är kunnig på området kan ta emot leveransen på en arbetsplats. Det handlar om enkla moment som att kolla att det är rätt växt, att de är friska och utan torksador, och i rätt storlek, förklarar Göran Andersson. Tyvärr är det väldigt vanligt att man bara lastar av utan någon kontroll överhuvudtaget.

NÄR DET SEDAN är dags att plantera, är det en hel del som kan gå fel. För djupt eller för grunt, felaktig uppbindning där träden stöttar pinnarna istället för tvärtom eller för dåligt med vatten under etableringsfasen.

– Att vattna när växten ser vissen ut, då kan det vara för sent. Under etableringsfasen är det viktigt att vattna tillräckligt och ha koll på hur mycket vatten väx-

forts på nästa sida

Det här trädet är inte godkänt eftersom det saknar finrötter. FOTO: GÖRAN ANDERSSON

Längst till vänster ett träd som visar tydliga tecken på dålig etablering. I mitten exempel på ett träd som inte har beskurits på 20 år. Och bilden till höger visar ett träd som har placerats på fel plats.

FOTO: GÖRAN ANDERSSON

Metasequoia glyptostroboides, Amsterdam
 Photo: karres-brands

ESSUNGA PLANTSKOLA

Partner i Sverige: Essunga Plantskola
 Heljesgården 462 | 465 94 Nossebro | Tel. 0512 52001
 info@essungaplantskola.se | www.essungaplantskola.se

Van den Berk
 Plantskolor
 Boomwekerijen Nurseries Baumschulen

Donderdonk 4 | 5492 VJ Sint - Oedenrode |

Nederländerna |

Tel. +31 (0)413 - 480 480

www.vdberk.se